

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN

Uredništvo in administracija: Ljubljana, Gradsko štev. 17/L. — Dopolni se ne vračajo. — Številka pri čekovni
Marčeta na čezmaji: št. 100, za pol leta K 15, za četrt leta K 50, mesečno K 20, za inozemstvo

Številka 11.953. — Številka telefona 552.
več. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 6. avgusta 1921.

ŠTEV. 80.

Predpisi za državne dobave.

(Konec.)

8. Za nabavo predmetov, s katerimi se imajo napraviti preskušnje.

9. Za nabavo materiala, ki je potreben za hitro popravilo državnih zgradb (stavb, železnic, mostov, predorov, viaduktov, presekov in nasipov itd.), ki so bili poškodovani vsled elementarnih neizgovorljiv ali drugih slučajev (požar, povodenj itd.) Ako se dela lahko izvršijo bodisi v režiji ali pa po odobrenju neposrednega predstojnika zadevne službene stroke.

10. Za nakup jahalne, priprežne ali tovarne živine za vojno potrebo, kakor tudi za nakup konj in druge živine, posebno plemenske za plod v državnih zavodih.

11. Za nabave, Transporte, dela in zgradbe, glede katerih ni bila pri dveh licitacijah podana niti ena ponudba ali za katere se ponudnih cen ni moglo sprejeti, ker je pristojna državna oblast določila najvišje (maksimalne) cene, ki se ne smejo prekoračiti.

V takih slučajih sme minister odrediti izvršitev del v režiji.

12. Za nabavo materiala za razsvetljavo, kurjavo in stelo za dobo vojaških vaj.

13. Za popravilo orožja, streliva, orodja ubojne opreme, instrumentov, strojev in strojnih naprav. Taka popravila se smejo izvršiti v inozemstvu, ako se ne morejo izvršiti v tuzemstvu.

14. Za nakup življenskih potrebščin, ki se po načinu prodaje ne morejo nabavljati potom licitacije ali pisarnih pogodb (živila za vojaštvo, bolnice, gojence, dijake, invalide in kaznjence v državnih zavodih itd.) Dalje za nabavo šolskih potrebščin, drobnega inventarja za sobe, pisarne, itd. Nabava vseh teh predmetov ima se vršiti kolektivno iz roke v roko in po navodilih upravitelja dotičnih državnih zavodov.

15. Za nabavo žita in furaze za vojaštvo. Za nakup teh predmetov lahko odredijo pristojne oblasti same vna-

prej, po kretanju tržnih cen, nabavne cene in pozvejo producente, da jih dosežejo neposredno, brez posredovalcev v državna skladišča, kjer se komisijončno ugotovi njih kvaliteta in jim takoj izplača pripadajočo svoto. Kupne cene se v takih slučajih objavljajo preko dnevnih in strokovnih listov, policijskih in občinskih uradov.

16. Za prodajo neuporabnih premičnin (materiala, opreme, predmetov itd.) katerih vrednost ne presega pet tisoč dinarjev.

17. Za prodajo kmetijskih pridelkov, nepotrebne ali skvarjene živine, obrabljene orodja z državnih posesti, kakor tudi proizvodov industrijskih podjetij, v slučaju, da to pripuščajo državni interesi in gibanje tržnih ter borznih cen.

Proti poprejšnjemu besedilu zakona je najvažnejše v novelaciji to, da izključuje vsako sodelovanje poslancev pri državnih dobavah, da ne morejo izrabljati svojega vpliva v strankarske namene. Dalje da v § 85 jasno naglašajo, da se mora vpoštevati domače ponudnike, domače surovine, pridelke in izdelke ter zagotoviti predvsem uporabo domače delovne sile. Meja za sklepanje direktnih pogodb, ki je bila poprej določena z 10.000 dinarji, je sedaj povišana na 100.000 dinarjev, kar skoro odgovarja razvrednotitvi denarja in draginji.

Pri vsaki nabavi ali prodaji se mora po členu 86, kakor tudi pri oddaji izvršitve javnih del potom dražbe ali pa potom neposredne pogodbe vnaprej predpisati pismene pogoje in določiti vzorce, to je modele, načrte in proračune, kjerkoli jih je mogoče ugotoviti.

Med pogoji je navesti vse administrativne, tehnične, tehnološke in finančne določbe glede dotične oddaje odnosno nabave, kakor so dokazi pravilnosti licitacije, jamstva in kavcij, množine, kakovosti (kvalitete), razmerja, časa, načina in kraja prodaje, preskušnje, ocenitve, sprejema odnosno vzroki zavrnitve ponudb, administrativno pravne posledice, ki nastanejo glede položene kavcije, ako se dobavitelji ali podjetniki ne bi držali pogodbenih pogojev, dalje izplačilo, kurz in valuta. Vzorce in mo-

dele določijo strokovne komisije, ki to potrdijo z državnim pečatom in lastno-ročnim podpisom. Dobavitelji jih podpisujejo in zapečatijo, ko se jim dobava odda.

Kjer se vzorci predmetov ne dajo določiti, se predpiše načrt in opiše predmet s podpisom in pečatom.

Med pogoji licitacije se mora obelježiti tudi dokaze sposobnosti, ki se jih zahteva, da se kaka oseba pripusti k licitaciji.

S poznejšimi pogodbami, ki se jih sklene po izvršeni licitaciji, se ne smejo spremeniti pogoji, ki so bili pri licitaciji določeni.

Člen 87. določa, da se na javne licitacije za nabave, zgradbe, eksploatacije, Transporte, dela in izvršitve, za katere se sme dovoliti brez vsake škode neomejena konkurenca, ne smejo pristopiti osebe, katere pristojni minister ali njegov pooblaščenec, odnosno avtonomna uprava, proglasi za nesposobne.

V svrhu zagotavljanja izvršitve pogodb morajo dobavitelji, odnosno podjetniki po čl. 88. položiti razen normalnih dokazov zmožnosti za predmetni posel, še kavcijo in sicer domačini 5%, tuji 10% od celokupne pogodbene vrednosti dotične nabave oziroma prevzetega dela, ali pa proračunane vrednosti stavb. Izjemoma se sme določiti tudi višji odstotek kavcije,

Ta kavcija obstoja lahko ali

1) iz gotovine,
2) iz državnih in od države garantiranih obveznic (obligacij) po nominalni vrednosti.

3) iz zastavic Uprave fondov in zastavic, ter komunalnih obveznic, katere je finančni minister priznal kot sprejemljive za kavcije in jim priznal pupilarno varnost, vse po borzni vrednosti, toda ne preko nom. vrednosti.

4) garancijska pisma denarnih zavodov v tuzemstvu, katerih osnovni, polnopllačni kapital znaša najmanj 1 milijon dinarjev, se smejo sprejeti samo kot časasna kavcija pri licitacijah. Ako dobava pripade ponudniku, ki je položil tako kavcijo, jo mora zamenjati z kavcijo, ki je predpisana v prvih treh točkah.

Garancijska pisma se sme izdajati do višine vplačanega kapitala in znes-

ka rezervnega zaklada do 10 % vplačanega kapitala. Garancijska pisma morajo biti brez roka in brez posebnih pogojev za izplačilo. Ta določba stopi s 1. januarjem 1922 v veljavo. Kavcija se smatra kakor vsaka zastava, na katero ima državna oblast predpravo pred vsemi upniki.

Sredstva, ki so položena za zavarovanje, se ne morejo razrešiti, dokler ni izvršen definitivni obračun. Ona služijo do definitivne oddaje in izvršitve najprej za zavarovanje prevzetih del, dalje delavskih dnevnic, delavcev v akordu, nabave materiala in šele potem za jamstvo drugih prijavljenih terjatev.

V pogodbi se ne sme določiti plačevanje obresti za svote, ki so jih morali podjetniki vnaprej položiti kot jamstvo za izvršitev pogodbe.

Vsaka licitacija, (ustmena in ofertalna) se mora razglasiti v »Službenih Novinah« najmanj trideset dni pred dnem, ki je za dražbo določen. Vsaka licitacija mora biti trikrat objavljena in se računa licitacijski rok trideset dni po izidu prvega oglasa. Razglašeni državni nabavi se smatrajo za zelo nujne in se mora prvi oglas od tiskati najpozneje tekom petih dni po prejemu oglasa v državni tiskarni.

Razen obveznega tiskanja oglasa v »Službenih Novinah«, se lahko oglašuje tiska tudi v pokrajinskih uradnih listih, kakor tudi v drugih strokovnih in dnevnih časopisih.

V nujnih izrednih slučajih se lahko gornji rok skrajša z odlokom dotičnega ministra na polovico. Razglašeni morajo obsegati:

1. katera oblast vrši licitacijo in radi čega;
2. na katerem mestu, kateri dan in ob kateri uri se ima vršiti licitacija;
3. kje so razvidni pogoji;
4. veličina kavcije, kje se mora položiti, kateri dan in do katere ure.

V katerem roku se bodo objavljale pogodbe in nakupi in na kateri način, bodo določili ministri, vsak za svoje področje, ali njih pooblaščenec, oziroma avtonomna uprava.

Gospodarske razmere v Sloveniji sredi preteklega stoletja.

(Po zborničnih poročilih sestavi I. Mohorič.)

I. doba 1850—1855.

(Nadaljevanje.)

Z ozirom na ta položaj našega poljedelstva in gospodarstva je zbornica v svojih poročilih na ministrstvo stavila nujne predloge:

1. da se izda gozdni zakon, ki naj bi onemogočil divje uničevanje gozdov,

2. da se fiziokratski sistem, ki je bil pod francoski vpeljan in ki je do bil z kurendo z dne 17. januarja 1815 zakonito sankcijo ukine, ker je prevelika parcelacija posestev propast celega kmetijstva,

3. da se ustanovi v Ljubljani praktična kmetijska šola, kjer bi se kmečki sinovi učili tehničnega napredka v kmetijstvu in racionalnega gospodarstva,

4. nujna razdelitev občinskih paš na Notranjskem, kjer je bilo 100.000 oralov pašnikov, da bi se revnemu prebivalstvu dalo rodovitno zemljo.

Posebno praktičen je bil predlog, da naj bi se obnovilo kmetijsko stolico

v Ljubljani, kjer se je poprej poučevalo teologe in učiteljske kandidate praktičnega in racionalnega poljedelstva, da bi potem na deželi med ljudstvom razširjali pouk o gospodarstvu.

Velika skrb je trla naše voditelje glede gospodarske bodočnosti Notranjske. Prebivalstvo Notranjske je živel skoraj izključno od špeditije in od 1848 do 1857 od gradbe železnice. Ko je 1857 stekla železnica v Trst, prišli so tudi ljudje polagoma ob zaslužek. Stari Bleiweis, ki je o tem vprašanju razpravljaj na zborovanju kmetijske družbe 7. maja 1856 je predlagal, da se urgira že 5. novembra 1758 dekretirana razdelitev občinskih pašnikov in da se upelje sadjarstvo in svilogojstvo po Notranjski, dalje, da naj bi inženirju južne državne železnice preštudirali vodovje na Krasu, kako bi se dalo vednim poplavam v Planini, Cerknici in Ložu od pomoči. Zahteval je, da naj se da lesno trgovino in gozdno gospodarstvo na Notranjskem pod kontrolo, da se onemogoči pustošenje gozdov in da se revidira kataster. Vse prošnje, kakor tudi predlogi, da naj se pospešuje vsaj razvoj lesne industrije v teh nerodovitnih krajih, so našli na vladi gluha ušesa. Dunaj pač ni bil interesiran pomagati

Kraševcem, če tudi je že videl, da njih gospodarstvo propada in da davčna moč peša. Ta propad mu je bil iz političnih razlogov le dobrodošel.

Produkcija glavnih industrij v tretletju 1854—1856 je bila sledeča:

Sladkorna rafinerija v Ljubljani, ki je imela 4 parne stroje, 3 vacuum, 13 filtrov in 52.000 form, ter je zaposljevala 205 do 210 delavcev in profesoristov je izdelala:

leta	sladkorja	v vrednosti
1854	94.485 centov	3.253.561 fl.
1855	111.512 "	3.934.978 "
1856	96.586 "	3.680.520 "

Za to produkcijo je uvozila surovega sladkorne moke

leta	in plačala carine	in plačala davkov
1854	95.247 fl.	729.518 fl.
1855	107.286 "	766.506 "
1856	100.230 "	755.615 "

Iz tega je razvidno, da je industrijo kolonijalnega sladkorja 20% carina, ki je ščitila repni sladkor, finančno zelo ovirala. Radi tega se podjetje, ki je v noči od 25. na 26. avgusta 1858, pogorelo, ni moglo več obnoviti.

Obrat mehanične predilnice in tkalnice, ki je zaposljevala 340 do 360 delavcev in profesoristov izkazuje:

leta	podelanega surovega bombaža centov	izdelane preje centov	denarni promet fl.
1854	4.000	3.300	300.800
1855	3.200	2.600	300.300
1856	4.200	3.300	410.000

Papirnice v Vevčah so bile organizirane s 24 holenderji in 6 turbinami s skupno 140 konjskimi silami in rezalnim strojem, 6 sesalkami, 4 rotačnimi kotli za kuhanje cunj, 1 strojem za satiranje, 3 parnimi kotli in drugimi strojnimi napravami in belilnico.

Obe tovarni sta izdelovali dnevno okrog 45 centov papirja; v to svrhu sta rabili letno 20.000 centov cunj, 3000 centov kemikalij in 36.000 centov premoga. Zaposlenih je bilo 80 moških in do 120 žensk z dnevno mezdo 30 do 100 kr. pri moških in 15 do 24 kr. za ženske. Produkcija se je prodala deloma na Hrvaško in Ogrsko, deloma preko Trsta na Grško, v Egipt in Levanto. Izdelki papirnice so bili odlikovani na industrijski razstavi v Ljubljani l. 1844 in na razstavah v Monakovem in Parizu. Prvi papirni stroj je bil dobavljen iz Londona leta 1843, drugi pa l. 1852 iz Zürich. (Dalje prih.)

Ofertalne licitacije se vršijo na podlagi pismenih in zapečatenih ofert, ustmene pa potom javnega draženja.

Oferte se mora na javni seji zapečateni predložiti, neposredno od ponudnika ali oblasti, ako jih je poprej prejela, vendar nikakor ne odpre. Oferte se komisijonelno odpre. Komisija se sestavlja od treh ukaznih uradnikov, ki jih določi oblast, ki vrši licitacijo. Protokol vodi najmlajši član komisije. Minister ali njegov pooblaščenec mora odločiti o rezultatu licitacije najpozneje tekom 30 dni.

Pred začetkom dražbe odnosno odpiranja ofert, se morajo ugotoviti kavicije. Odprejo se samo oferti onih, ki so izpolnili predpogoje o sposobnosti in ki so položili zahtevane garancije. Ako komisija ugotovi, da nekdo ni zmožen, se ga izključi iz udeležbe na licitaciji. To velja tudi za ustmene dražbe. Licitacije so javne. Na prvi licitaciji morajo biti vsaj trije ponudniki. Pripuščeni ponudniki morajo poprej prečitati licitacijske pogoje in podpisati izjavo, da jih poznajo in da so pripravljene po njih ponuditi.

Ako bi več ponudnikov napravilo istovetne ponudbe, ki so ob enem najugodnejše, mora komisija še v isti seji med njimi napraviti ožjo licitacijo, bodisi ustmeno ali pa pismeno, in o tem postaviti posebni zapisnik, da se doseže končna najugodnejša ponudba.

Oferti, v katerih ni vseh navedb, ki so potrebne, da se ugotovi cena, ali kateri stavijo kot predpogoj izpremembo dobavnih določb, kakor tudi naknadni oferti, ki so bili podani po zaključitvi prejema ofert, se ne smejo prevzeti v uradno postopanje. Pri ustmenih licitacijah se dovoli pristop samo onim licitantom, ki so do predpisane termina položili predpisano kaucijo. Licitantom in članom komisije je prepovedano med licitacijo se oddaljiti iz uradnih prostorov. Pri ustmenih licitacijah je prepovedano po zaključitvi licitacije sprejemati naknadne ponudbe.

Ako je licitacija, bodisi vsled nezadostnega števila interesentov, ali vsled pretiranih cen, končala brezuspešno, se mora tekom 20 dni razpisati nova licitacija. Ta rok sme minister v nujnih slučajih skrajšati. Nova licitacija se izvrši samo s tolikim številom ponudnikov, kolikor jih je prijavljenih. Ako pride samo eden, se sme i ž njim napraviti direktna pogodba, ako ponudi ceno, ki je nižja od proračunske, odnosno od najnižje, ki je bila na prvi licitaciji ponudena.

Rezultat vsake licitacije, bodisi ustmene bodisi ofertalne, kakor tudi vsake pogodbe, se ugotovi v zapisniku, ki obsega poročilo o poteku licitacije in pogajanja. Ta zapisnik podišejo člani komisije in vsi navzoči ponudniki. Ako nočejo ali ne morejo podpisati, je to treba posebej v zapisniku navesti.

Te spise se mora z vsemi listinami, prilogami in podatki predložiti

pristojnemu ministru. Pri finančnem ministerstvu se ustanavlja, po novih določbah, poseben odbor za oceno državnih nabav, katerega organizacijo in delokrog bo finančni minister predpisal v posebnem pravilniku. Ta odbor bo podajal strokovna mnenja v vseh zadevah državnih nabav.

Spisi o licitacijah in pogodbah v vrednosti nad stotisoč dinarjev se morajo pred končnim odobrenjem predložiti finančnemu ministerstvu in sicer odboru za ocenitev državnih nabav.

Licitacije ali direktne nabave za ljudsko in živalsko hrano sme odobriti tudi sam vojni minister, ako vrednost ne presega štiristo tisoč dinarjev.

Spisom o licitaciji in pogodbah, ki se jih ima poslati finančnemu ministerstvu, se mora priložiti podatke o dovoljenem proračunskem kreditu, dalje o administrativnih, pravnih, tehničnih in finančnih pogojih, kalkulacija tržnih cen napram ponudbenim, potrdilo o izvoru nabavljenega blaga, predpisane modele in zapisnik o licitaciji.

Licitacije odnosno pogodbe v iznosu preko stotisoč dinarjev, oziroma za vojaško hrano in krmo preko štiristotisoč, do dveh milijonov dinarjev odobri resortni minister sporazumno s finančnim ministrom. Preko te svote pa da odobrenje ministerski svet. Dobavljene predmete ima kompetentni minister podvreči vsestranski o eni po svojem organu in referentu odločara za oceno državnih dobav. Konečna odločitev mora pasti najpozneje v roku trideset dni. Odlok ministra odnosno avtonomne uprave je definitiven. Odločitev ima pasti v prilog najugodnejše ponudbe, ki je bila z ozirom na vse pogoje in momente podana.

Ta določba ne velja pri samostojni monopolni upravi.

Nabavni pogoji odnosno pogodba, ki jih je podpisal minister, dobavitelj ali kupec, s katerimi se oddaja dobava enemu ponudniku, je javna listina po civilnem sodnem postopku.

Dobavitelj ali podjetnik nosi za državna bremena po veljavnih zakonih.

Ako bi dobavitelj ali podjetnik ne izpolnil pogojev in svojih pogodbenih obveznosti, se odda dobava na novi licitaciji drugemu ali pa se izvrši na račun prvotnega dobavitelja v lastni režiji. Ravno tako bi se izvršila ponovna prodaja na škodo kupca, ako ta ne izvrši vseh pogojev.

Ako bi dobavitelj ali podjetnik zahteval podaljšanje pogodbenega roka za izpolnitev svoje obveznosti in ako bi se mu moralo termin podaljšati, mora se mu pri likvidaciji nabave ali del odračunati za podaljšani rok v korist invalidnega fonda od vsakega tisoč dinarjev pogodbene vrednosti po dva dinarja dnevno. Za podaljšanje mora prositi deset dni pred potekom pogodbenega roka. Ta določba se mora nahajati v vsaki pogodbi. Ako je

vzrok podaljšanja višja sila (force majeure), ne plača se denarne kazni, vendar se mora zapreko verodostojno dokazati.

V sporih med pogodbenimi stranmi glede kakovosti blaga, solidnosti izvedbe, izberete pogodbeni stranki vsaka enega strokovnjaka, ki si za pet izbereta predsednika strokovnjaka. Odlok te strokovne komisije je za obe pogodbeni stranki merodajen. Strokovnjaki so materijelno in kazensko odgovorni za svoje mnenje.

Liferante, ki brez tehnege razloga ne izvršijo dobave in so s tem oškodovali državne interese, ali pa, ki delajo neutemeljene zahteve in s tem otežujejo izvršitev dobav, sme minister na podlagi uradne ugotovitve za eno do treh let izključiti od državnih nabav, kar se tudi uradno razglasi.

Te določbe stopiti s 1. oktobrom 1. l. v veljavo.

Z željo, da seznanimo naše obrtniške, trgovske in industrijske kroge z podrobnostimi predpisi javnih dobav in oddaje javnih del, smo priobčili celo besedilo novega zakona. Naš list posveča v vedno večji meri pažnjo razpisom javnih dobav železnice, vojaštva, uradov, gradbenih ravnateljstev, gozdarskih uprav, ekonomatov posameznih upravnih strok, ki za jamčijo onemu, kateremu pripadejo, znatno povečanje obrata. Predvsem je potreba obrniti pažnjo vojaškim dobavam, katerih vrednost presega leto nad milijardo dinarjev za nabavo obutve, perila, obleke, opreme, servisa ter krmiva. Ne manje važna je oddaja del pri javnih zgradbah in na železnicah, ki bo po novem programu zelo obširna. Za našo lesno trgovino in industrijo pa je posebnega pomena oddaja eksploatacij državnih šum ter zakup sekvestriranih posesti.

Poučni izlet v Falo in Ruše.

V št. 69 smo pod tem naslovom nakratko poročali o krasno uspelem izletu, katerega je priredilo Slovensko Trgovsko Društvo »Merkur« svoji članom in prijateljem. V poročilu smo našim čitateljem obljubili, da v kratkem natančneje opišemo najzanimivejšo točko izletnega programa, t. j. Tvornico za dušik v Rušah po podatkih, katere nam je dal g. ravnatelj Krejči.

Kakor so se prepričali izletniki, tovarniška naprava tvornice za dušik d. d. Ruše, ni samo najmoderneje urejeni elektrokemični obrat v Jugoslaviji, marveč se lahko primerja z najmodernejšimi in najlepšimi tovarnami v celi Evropi. En del naprave služi za izdelovanje kalcijevega karbida, drugi pa za proizvajanje apnenega dušika. Ako vpliva na karbid voda, nastane, kakor je vobče znano, plin, katerega imenujemo aceten in kateri služi v glavnem kot sredstvo za

razsvetljavo. Jako važna je uporaba karbida za raznovrstne stroke železne in druge kovinske industrije in obrti; tukaj se rabi aceten za autogeno varenje, katera manipulacija se je poprej brez acetilena izvrševala na jako težek način. Aceten pa ima danes tudi zaradi tega poseben pomen, ker se dajo iz njega napraviti raznovrstni kemični produkti, od katerih hočemo samo navesti: trikloretilen, ki je izvrstno sredstvo kot nadomestilo bencina in ima pred tem še to prednost, da ni gorljiv, umetno ocetno kislino in umetni alkohol. Ti proizvodi pa pridejo v poštev bolj za one države, ki niso na agrarnih produktih tako bogate kakor Jugoslavija, n. pr. Svica.

Nadaljni produkt, ki se izdeluje iz karbida je apneni dušik, po katerem ima tovarna svoje ime. Apneni dušik (kalcijev cianamid) služi v prvi vrsti kot umetno dušično gnojilo z istim učinkom kot čilski soliter, katerega se je importiralo iz južne Amerike in ki je glede cene sorazmerno dražji, kakor apneni dušik. Z uporabo umetnih gnojil, med katerimi igra dušično gnojilo glavno vlogo, je bilo mogoče posebno v deželah, katere so kulturelno zelo razvite, agrarno produkcijo jako povišati, tako da lahko gosto obljudene dežele svojo potrebo na živilskih pridelkih večji del same krijejo. Tudi v Jugoslaviji se bode pomen za umetna gnojila vedno bolj razvil, ker bi drugače s časom naša naravno bogata zemlja — kar se tiče živeža za rastline — obubožala.

Kakor iz karbida, tako se dajo tudi iz apnenega dušika napraviti raznovrstni kemični produkti. Med temi igrajo največjo vlogo amonijak in amonijakove soli, katere so za kemično industrijo, kakor tudi za vsakdanjo uporabo največje važnosti in katere se mora še danes v veliki meri uvažati iz inozemstva. Dalje je dana možnost za izdelovanje solitrove kisline, iz katere se zopet izdelujejo raznovrstna razstreljiva.

Izdelovanje karbida in apnenega dušika se izvrši v Rušah po najnovejših izkušnjah tehničnega napredka. Karbid se izdeluje na ta način, da se apno in material, kateri vsebuje ogljik (n. pr. antracit, koks, oglje itd.), v jako visoki temperaturi skupno raztopita. Ta visoka temperatura (čez 2000° C) se zadobi samo s pomočjo električnega toka. Električno energijo proizvajajo Fala s pomočjo velikih vodnih množin Drave. Fala je od Ruš 6 km oddaljena in dobavlja električni tok z električnim daljnovodom z napetostjo 10.000 volt. Taka visoka napetost bi bila za kemični obrat zelo nevarna. Zaradi tega se transformira električni tok v Rušah s pomočjo posebnih transformatorjev na nižjo napetost, tako da je mogoče pri električni peči, katera je namenjena za izdelovanje karbida, brez nevarnosti delati. V električni peči se pod vpli-

van Burger, usnjarski strokovnjak v ministrstvu za trgovino in industrijo:

Naša usnjarska industrija.

(Nadaljevanje.)

Srbija.

Dežela, ki je bila polno let v vojni, opustošena po avstrijskih, nemških in bulgarskih tolpah, katere so vničile vse, med drugim tudi živino, je komaj začela kakor poljedelska država pred vojno z malo industrijo. Bila je navezana na uvoz usnja in čevljev, a je zopet izvažala polno sir. kož. Nizka stopnja industrije se vidi tudi po tem, da se upotrebljuje za enostavne pojme nemške izraze, n. pr. obertajle za lice ali za obrt, ki spada pod en krov, to je sedlarstvo, kar tri imena, od katerih sta dva turška: sedlar, samardžija (sedlar jahalnih sedel) in sarač (sedlar oslovskih tovarnih sedel). Srbska trgovska mentaliteta ni še tako fino izbrušena, kot naša slovenska, da bi privabili kupca z realno robo, malim zaslužkom, predvsem s prijaznostjo, ampak ga vsaj zdaj odbijajo s pretiranimi cenami, a so dobri plačniki.

Vsa dežela se živi v ogromni večini od poljedelstva in živinoreje. Znan je fakt, da je bilo kresilo k svetovni vojni zaprtja uvoza iz Srbije v Avstro-Ogrsko. Goveja živina je zelo različna v Srbiji. Okoli Beograda sliči ogrski po svoji vmazano sivi dlaki, vendar pa nima tako velikih rogov; dalje proti Nišu je rujave barve, tankokožna in leporožna, koža izborna. Večinoma je to potomstvo iz mešanja avtohtone srbske goveje pasme in upeljanih pingavcev iz plemenskih postaj v Svilajncu, Petrovcu in Požarevcu, ki je danes lepše kot pravi pingavci. Najlepša živina pa je okoli Šabca. Njene kože so zelo velike, čiste, večinoma suhe a zelo težke, uporabne za močne podplate ali za posebno močne jermene in opančnik; teletine pa bi bile zelo prikladne za kalf-box.

Praščiči so podobni bakonskemu krdastrstu ščetincu, a se dobe tudi plemeniteše pasme med njimi. Svinjskih kož ne odirajo in gredo po večini na živih praščičih iz dežele, kjer se seveda upotrebljuje.

Ovce so lepo raščene, srednje fine volne, katero lahko razdelimo na rudo in kabo volno, kakor opisano pri Makedoniji. Vendar pa ni pri srbskih ovcah nevarnosti, da bi jim volna ali ce-

lo koža od ležanja na vlažnem govnu v nočni ograji gnila, kakor v Vojvodini, ker se pasejo na nizkih suhih brdih ali na planinah. Videl sem cele črede črnih ovac; kožice od mladičev bi se dale uporabiti kot astrahan oz. perzijan. Po sebi umevno je volna fina, mehka, bolj gosta in krajša od grobovolnaste. Pirotski čilimi (preproge) znani so po svoji ornamentiki narodnih motivov in orientalske izrazitosti. Zanimivo je gledati pletenje istih, kako hiti pridna ženska roka med posameznimi nitimi in se nikdar ne zmoti; isti se pletejo samo na roko. Srbske ovčine so dobre za chevrettes.

Koze so srednje vrste; malo metljave, oziroma ošpičaste. Na svojem potovanju po Srbiji videl sem jih dosti manje kakor ovac. Koža njihova je dobra, posebno kozličkovine, in dvižčine (Kitz, Milchkitz und Heberinsfelle) bi bile zelo fine za cheureau.

Kožuhovina ni posebno fina, ker živi zvjerka na nizkih brdih v toplem zavetju in nima tako izrazito fine nianse med dolgo dlako in podlanko (puhom); zato se manje sveti, ni specifična v barvah ter se slabje plača. L. 1911 so uvozili iz Nemškega po poročilu tedanjega nemškega konzula vstrojene fine

kožuhovine za 11.000 mark in slabje za 9000. Zadnjemu se je čuditi, ker je bilo dosti primitivnih krznarjev.

1910 l. bilo je po približnem popisu živine: konjev 162.617, goveda 757.918, bivolo 7290, svinj 863.544, koza 627.427 in ovac 3.808.815. Ako vzamemo za nas najslabši slučaj, da se je šlo sponiladi, ko je največ mladičev, a ne v jeseni, ko so ti, posebno pa moški poklani, vzamemo lahko, da je rodilo od teh ovac najmanj dva milijona, ker se čuva čez zimo samo ženska ovca in sem vzgljaz radi sigurnosti 800.000 ovnov plemenjakov. Od teh dveh milijonov zakolje se jih 1/3, a 2/3 naj bi ostale za pleme, tako da dobimo jančkovih kožic 1.250.000 na leto in to brez kož ovac, ki se zaradi starosti in bolezni zakoljejo. Da je predidoka kalkulacija pravilna, se vidi po poročilu trg. komore beogradske za leto 1913, da je bilo tega leta v Srbiji jančkovin 1.250.000, kozličevin 300.000, ovčin 800.000 in 180.000 kozin. 60 % jančkovin je odšlo v Nemčijo, nekaj v Avstrijo, Madžarsko, Nemčija Amerika in Italija, a kozine največ Amerika. Po vojni odšlo je največ kož od drobnice v Ameriko. (Konec prih.)

vom električne energije napravi taka vročina, da se apno in oglje raztopita v karbid. Žarečo-tekoči karbid se zbira na dnu karbidne peči in se od časa do časa z uporabo električnih naprav izteka v male vozičke. Čez nekaj časa se karbid ohladi in nastane kamnu podobna masa. Karbid se potem v lomilcih zdrobi, se sortira, nakar se napolni v železno pločevinaste zaboje. Za izdelovanje teh železnopločevinastih zabojev v obliki bobnov, obstoji pri tvornici posebna delavnica.

Za apneni dušik se rabijo kot surovine karbid in dušik. Zadnji se napravi iz zraka. Kakor je znano, obstoji zrak iz približno 4 delov dušika in 1 dela kisika. Ločitev teh dveh snovi se more izvršiti na najpopolnejši način in ima tozadevna naprava, takozvani sistem »Linde«, za obiskovalce največji interes. Tukaj se zrak s komprimiranjem, hlajenjem in zopetnim razširjenjem ohladi na 190° pod ničlo in postane tekoč. Ta tekočina obstoji iz mešanice tekočega dušika in tekočega kisika. Iz te mešanice se da čisti dušik destilirati. Dušik se uporablja za izdelovanje apnenega dušika, kisik pa, ki ostane, se bode v najkrajšem času tudi uporabljal na ta način, da se bode razpošiljal v jeklenih posodah. Kisik se uporablja kakor zgoraj omenjeni acilen skoraj v vseh delavnicah za avtogeno varjenje in se je moral do sedaj v največjem obsegu uvažati iz inozemstva.

Za izdelovanje apnenega dušika se zmelje karbid v fini prah in se potem v posebni peči z dušikom spravi v stik. Tukaj nastane pod močno razgretvijo zveza dušika s karbidom, katere končni produkt je apneni dušik (kalcijev cianamid). Apneni dušik se zmelje zopet v fino moko, ker ima samo v tej obliki učinek kot umetno gnojilo v zemlji. Da se odpravi apnenemu dušiku neprijetna lastnost, posebno pa prašenje, se ta produkt še posebno preparira z oljem.

Prevažanje vsega materiala in produktov se vrši potom mehaničnih priprav tako, da je mogoče napram starejšim takim tovarnam prihraniti mnogo delavskih moči. Za pogon teh mehaničnih naprav, kompresorjev, mlinov, kakor tudi za obrat delavnice služi veliko število različnih električnih motorjev raznovrstnih velikosti, kateri že sami porabijo precejšen del električne moči.

Velika gospodarska korist tega velikopoteznega industrijskega podjetja za državo je že iz tega razvidna, ker izvirajo vse surovine, pred vsem pa apno in oglje iz naše države. Iz teh surovin se napravijo mnogovredni produkti, ki krijejo karbid, apneni dušik, kisik in drugi kemični produkti, kateri se bodo po razširjenju tovarne izdelovali, popolnoma potrebe naše države, tako, da teh produktov ne bo treba uvažati. Potreba v tuzemstvu pa je veliko premala, da bi se izkoriščal le mali del zmoglosti teh velikanskih naprav. Zaradi tega je neobhodno potrebno, da se večji del produktov izvažajo v inozemstvo in ima izvoz več stotin vagonov mnogovrednega blaga na leto mogočen vpliv na trgovsko bilanco naše države. Zaradi tega je umeven veliki interes vzdrževanja in napredovanja tega velikega podjetja.

Te vrste naj služijo posetiteljem tvornice v izpopolnenje slike, katero smo dobili na izletu in za katero smo »Merkurju« zelo hvaležni.

Sestavljanje dohodninske napovedi.

(Konec.)

K prejemkom se prištevajo skupilo, provizija itd., denarna vrednost blaga in izdelkov, ki so se vzeli iz poslovnega obrata za gospodinjstvo, denarna vrednost blaga in izdelkov koncem leta po odbitku blaga in izdelku začetkom poslovnega leta.

Ako vodi stranka trgovske knjige (čl. 28 in nasl. trg. zak.) mora vzeti pri napovedi dobička za podlago računsko zaključke merodajnih opravljenih let in pa po predpisu sestavljene bilance, v ostalem je pa preračunati

čisti dobiček po načelih, ki so primerne navadi rednega trgovca. Odbiti se pa sme od tako ugotovljenega dobička: 1) Vse stroške, uporabljene v dosego, zavarovanje in vzdrževanje dohodkov. Sem spadajo stroški uprave, obrata in vzdrževanja, dalje odpise, ki so primerne znižanju vrednosti, ki nastane pri inventarju, ali pri obratnem materialu, dalje odpise, ki odgovarjajo stvarnim, kurznim in drugim zgubam ter znižbam vrednosti, ki so že nastopile v obratu, ali pa katere se more pričakovati kot posledico poslovnih razmer. Slednje navedene odpise se uveljavi bodisi že s tem, da se vrednost dotičnih aktiv (v bilanci) zniža ali pa se v bilanco postavijo zadevni posebni zaklad ali fondi (specialne rezerve). Za obratne in vzdrževalne stroške je šteti zlasti izdatke za vzdrževanje in obnovo gospodarskih poslopij, delavskih stanovanj in drugih gospodarskemu obratu služečih ali ga varujočih stavbenih naprav (jezov, zidov, plotov, vodnjakov itd.). Kot neobdajljive izdelke se sme šteti tudi izdelke za vzdrževanje in dopolnjevanje živega in mrtvega inventarja.

2. Zavarovalne premije za vse vrste zavarovanja zoper škodo.

3. Zavarovalne premije, ki jih plačuje davčni zavezanec za slučaj smrti ali za doživetje. Odbiti se sme do 300 K, ako je davčna stranka sama zavarovana; če so pa zavarovani tudi žena in otroci sami, se sme odbiti letna premija od zneska 600 K. Kar se plačuje nad te zneske, je obdajljivo.

4. Prispevke za blagajnice v zavarovanje bolnikov, zoper nezgode, za starost in onemoglost, za vdovske, sirotinske in pokojninske blagajnice ali enake zavode.

Ako plačuje te prispevke davčni zavezanec le za sebe ali za svoje rodbinske ude, sme iz tega vira odbiti le 300 K oziroma 600 K. (Glej analogne določbe pod točko 3. Zgoraj).

5. Odbiti se sme vsa davčna bremena, razun dohodnine in vojnega davka. Brezdomno se sme odbiti tudi davek na poslovni promet in pa invalidski davek.

6. Neobdajljive so nadalje obresti od opravljenih in zasebnih dolgov in pa drugačna na posebnih pravnih naslovih sloneča, dohodke trajno zmanjšujoča bremena. Semkaj spadajo zlasti užitki, preužitki, životne rente itd., ki slone na posebni pogodbi ali so izraz poslednje volje. Te odbitke je pa dokazati na verjeten način, sicer se ne morejo upoštevati.

7. Osebo davčna novela dopušča manjšim davčnim strankam še posebno ugodnost. Iz obdajbene podlage za dohodnino se sme izločiti one zneske, ki jih mora plačevati davčni zavezanec na podlagi pravne obveznosti, da polagoma povrne kake, na njegovem zemljiškem in hišnem posestvu se držče glavnice, kolikor letno ne presegajo 1 % prvotnega zneska glavnice, ki jo je razdolžiti. Vendar sme letna skupna anuiteta (odplačilo in obresti) zvišati kvečjemu 1000 K. Te ugodnosti so pa deležne le davčne stranke, kojih dohodnini zavezani dohodki znašajo največ 7200 K.

Odbiti se pa ne sme zlasti:

1. uporabe za izboljšanje ali pomnoženje imovine (n. pr. investicije, inštalacije, nove nabave itd.).

2. Zgube, ki zadevajo samo imovinsko osnovo ali glavnico. N. pr. Ogenj uniči hišo. To je zguba na premoženju in ne na dohodkih kot takih.

3. Obresti glavnice, katero vložil davčni zavezanec sam v svoje podjetje.

4. Stroški za zasebno stanovanje, hrano in obleko davčnega zavezanca in njegovih svojcev ter poslov, v kolikor ti posli služijo le za osebno potrebo. Ravno tako se ne smejo odbiti izdelki (obrti, trgovski, itd.), ki se porabijo v ta namen.

5. Darila, podpore in podobne brezplačne naklonitve, ako jih ni šteti med stroške za dosego dohodkov. Odbiti se smejo le taka darila, ki so v najtesnejši zvezi z obratom, kakor novoletna darila poslom, uradnikom itd.

Ako bi bil kdo v dvomu, ieli ta ali oni odbitek, izdatek obdajljiv ali ne, tedaj to lahko ugotovi na ta način, da se vpraša, ali je dotični izdatek potreben v dosego, zavarovanje in vzdrževanje dohodkov iz dotičnega vira, Ako

je bil izdatek potreben, tedaj se ga sme vedoma smatrati za neobdajljivega.

Doslej smo obravnavali:

a. kako naj davčna stranka materialno ugotovi svoje dohodke,

b. dalje smo navedli, kaj je smatrati po zakonskih določbah za obdajljive prejemke in obdajljive oziroma neobdajljive izdatke.

Preostane še vprašanje, kaj naj sedaj davčna stranka fatira, t. j. ali naj ugotovljene dohodke fatira v vsej celoti ali ne.

Priznamo, da je to za davčne stranke precej kočljivo in neravno vprašanje.

Davčna stranka naj ima predvsem namen, da si pridobi zaupanje davčnih priredbenih oblasti.

So namreč gotovi pripomočki, na katerih podlagi se more preizkusiti davčne napovedi ako ne danes, pa jutri.

Ako davčne oblasti konstatirajo, da ima davčni zavezanec namen, oškodovati erar, minejo zaupanja v njegove napovedi tudi tedaj, ako pravilno fatira. Posledica je, da se ptoti temu ostreje postopa.

Ce tudi danes morda z nepravilno fesijo profitiram nekaj, nimam nikake gotovosti, ako se to ne bo morda maščevalo za bližnjo bodočnost. Take slučaje smo že imeli n. pr. pri vojnem davku. Kdor je v mirovnih letih (n. pr. za l. 1913) preizkusil fatiral, je potem v vojni davčnih letih 10 kratno in še več doplačal. Leto 1913 je bilo namreč pri vojnem davku temeljno leto.

Dohodki tega leta so se vzeli za primerjalne dohodke. Čim večja je bila diferenca med dohodki l. 1914 do 1919 in pa med letom 1913, tem višji je bil vojni davek.

Prepričani smo, da bi marsikdo rad naknadno popravil svoje dohodke iz leta 1913. A to ni šlo več. Moral je plačati.

Kdo ve, ali nam ni pričakovati tudi za bodočnost sličnih slučajev.

A še nekaj ne smemo prezreti. Vsakdo ima večje in manjše število neprijateljev. Tu je nevarnost, da ga dotični naznani. Posledica je, vpeljava davčno kazenskega postopanja, ki je zelo ostro. Davčne kazni so naravnost ogromne in znajo materialno vsacega ubiti.

Vse to naj davčna stranka upošteva. Katero pot potem izbere, to prepustimo njeni razsodnosti in previdnosti.

Izvoz in uvoz.

Vštevši 24. junija in pozneje plačane 50 % surtakse se vračajo uvoznikom. Pobiranje 50 odstotne surtakse na nemško blago je bilo ukinjeno z naredbo, z dne 24. junija t. l. Zato je generalna direkcija carin v Beogradu objavila, da imajo uvozniki pravico zahtevati povračilo navedanega dne in pozneje plačanih zneskov. Tozadevne pismene prošnje, kolikovane s sedmimi dinarji je predložiti carinarnici, pri kateri je bila surtaksa plačana. Prošnje rešujejo carinarnice v lastnem delokrogu.

Izvoz žita iz Madžarske. Madžarski eksportni krogi računajo, da bodo letos izvozili žita za 4 milijarde kron. Zaenkrat izvažajo Madžari velike množine sadja, večje število goveje živine in svinj v Nemčijo in Avstrijo.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Naša trgovina s poljskimi pridelki. Poročila o izvozu naših poljskih pridelkov so v raznih listih razna. Nekateri listi trdijo, da bo izvoz radi slabe žetve prepoleden, drugi pa to vest odločno dementirajo. Z gotovostjo moremo trditi, da ostane izvoz prost, ker žetev ne bo tako slaba, da bi nam pretilo pomanjkanje.

Padanje cen živini. Pri nas so začele cene živini znatno padati. V Teharjih so na sejmu sv. Ane prodajali vole po K 13-16, krave pa po K 8-12 po kg žive teže. Večinoma so vsi semnji z živino dobro založeni.

Podružnica Vacuum Oil Company d. d. v Karlovcu. V Karlovcu je protokolirana vrdka »Vacuum Oil Company« d. d. v Karlovcu, ki spada k podjetju na Sušaku. Tvrdka se bavi z nakupom,

prodajo, uvozom, izvozom in proizvajanjem mineralnih olj, njegovih zmesi in ustanavljanjem trgovskih in industrijskih podjetij te panoge. Delniška glavnica znaša 2.000.000, in je razdeljena na 500 delnic po 4000 K.

Trgovina z avtomobili v Nemčiji, ki se je pred in za časa vojne lepo razvijala, je zelo nezadovolja. Lansko leto je bilo izvoženih v inozemstvo komaj 8000 avtomobilov, letos pa okrog 5500.

Industrija.

Zbor industrijalcev na Bledu. Dne 30. julija se je vršil na Bledu zbor industrijalcev, katerega sta sklicali Zveza industrijalcev za Slovenijo in Trgovsko obrtniška zbornica. Glavni predmet dnevnega reda je bilo razpravljanje o osnovanju centralnega reprezentativnega in eksekutivnega organa naših industrijskih in trgovskih organizacij v Beogradu in strokovne pisarne. Ta organ bi bil posrednik in zastopnik pri centralni vladi, ki bi posredoval predloge za gospodarsko zakonodajo in dajal točne informacije pokrajinskim organizacijam. Razpravljalo se je nadalje o izvoznih in uvoznih carinskih tarifih, o carinskih olajšavah in prometnih razmerah. Obširneje poročilo o zboru se priobčimo.

„Efesin“ novo črnilo. G. R. Cotič na Vrhniki je prevzel zastopstvo kemičnega izdelka, črnilnega ekstrakta, „Efesin“. Ta ekstrakt da v vodi razstopljen takoj izobno črnilo, ne pušča nobene goščave in je zelo po ceri, ker odpače drage steklenice. Ena doza 1/2 kg, tega izvlečka da 20 l najboljšega pisarniškega in do 35 l šolskega črnila. 1 l ekstrakta stane K 350, 1/2 kg pa K 200 prosto poštine proti povzetju.

Nova kemična industrija v Brodu na Savi. V Brodu je protokolirana „Jugoslavenska kemijska industrija d. d. u Brodu na Savi“, ki je osnovana z delniško glavnico 2.000.000 K. ki je razdeljena na 5000 delnic po 400 K. Podjetje, ki spada v interesno sfero „Jugoslavenske banke d. d.“ se bavi z izdelovanjem in prodajo kemičnih produktov, posebno barv in onih kemičnih izdelkov, ki se prodajajo v masah.

Obrt.

Slovenskim obrtnikom! Na podpisni urad se je obrnilo zadnje čase več bosanskih dobrotelnih organizacij s prošnjo, da posreduje bosanski mladini pouk pri različnih obrtnih in trgovskih mojstvih v Sloveniji, ker stoji tam obrt večinoma še na zelo primitivnih stopnjah. Ker bi čim obširnejša izvedba take akcije gotovo zelo pospeševala mešarbojno približevanje in spoznavanje jugoslovanskih plemen ter bi seznanila s spretnostjo in solidnostjo našega obrtnika tudi ostale pokrajine naše države, je pričakovati, da se bo odzvalo tej prošnji čim največ mojstrov. Ponudbe z natančnimi pogoji je naslavljati na Osrednji urad »Državne posredovalnice za celo« v Ljubljani.

Denarstvo.

Načrt zakona za veliko inozemsko posojilo. V finančnem ministrstvu je izdelan zakonski predlog o državnih posojilih, ki je že odposlan finančnemu odboru v rešitev. 1. člen tega projekta pooblašča finančnega ministra, da sme najeti v inozemstvu posojilo 500 milijonov dinarjev za pokritje državnih dolgov v inozemstvu, za izplačanje državnega dolga Narodni banki in za potrebne prometne investicije. Člen 2. odreja, da sme minister garantirati za posojilo v vrednosti investicij iz posojila, nadalje z osvojenim zlato podlago Narodne banke, ki bo izplačana iz posojila in končno iz založenih monopolističnih pristojbin. Člen 3. zahteva, da se ugotovi tečaj in obrestna mera posojila po stanju svetovnega denarnega trga v onem času, ko se posojilo najame.

Državna plačila. Ministrski svet je sklenil z Narodno Banko pogodbo, na podlagi katere izvršuje vsa izplačila v tuji valuti za račun države banke. Nobena inozemska dobava ne bo izplačana, če generalna direkcija državnega kuji-govodstva ne dobi overjenega prepisa pogodbe o nabavi.

Promet novčanic naše državne Narodne Banke je znašal po poročilu z dne 22. julija t. l. 3.841.029.405 din. Med 15. in 22. julijem se je promet torej zvišal za 12.276.030 din. Kovana podlaga je

znašala: v zlatu 75.127.214.87 din., v srebru 16.456.627 din., v tuji valuti pa 6 milijonov 632.424.45 din. Višina posojil Narodne banke je dosegla 203.457.354.33 dinarjev.

Poštni čeki bodo stali 20 vinarjev in ne več 32 vin. kakor do sedaj, tako, da bodo poštni čeki uradi prodajali zvezke s 50 čeki po 20 K in ne več po 30 K.

Pretvoritve avstrijskih bank v inozemska podjetja. Dunajska Länderbank se je imela pretvoriti v francosko družbo s sedežem v Parizu, Anglobanka pa z angleškim kapitalom v angleško podjetje. Ker pa avstrijska zbornica tozadevnih načrtov ni odobrila, so se morala pogajanja zaenkrat prekiniti. Na drugi strani se poroča, da se dunajske banke za zgubo podružnic v nasledstvenih državah izkušajo odškodovati z ustanovitvijo novih filijalk v nemško-avstrijskem teritoriju. Tako je n. pr. tekom tega leta Bankverein ustanovil šest novih podružnic na Zgornje-Avstrijskem in Vorarlberškem, Anglobanka dve, Banka za Zgornjo Avstrijo in Salcburško tri itd. To bo brez dvoma pospešilo industrijski razvoj in eksploatacijo naravnih zakladov v avstrijskih alpskih deželah.

Padec tečaja madžarske krone. »Magyar Hirlap« je priobčil izjavo ministra financ g. Hegedüsa, ki pripisuje padec madžarske krone le plačevanju nemške vojne odškodnine. Minister trdi, da je to le prehodna pojava in da se bo tečaj krone kmalu zopet zboljšal.

Carški rublji na Poljskem. Boljševiški agenti so v zadnjem času prepeljali v Poljsko večje transporte carskih rubljev, katere so oddali lastnikom raznih denarnih zavodov. Ministrstvo financ je opozorilo te denarne zavode, da jih zapre in jim odvzame koncesijo, če spite te rublje v promet. Po tej prepovedi poljske banke in menjalnice carskih rubljev sploh ne sprejemajo več, ker se boje ostrih represalij.

Carina.

Novo izvozne carine. Finančni gospodarski komite je sprejel na svoji seji, ki se je vršila 1. t. m., sledeče nove izvozne tarife: Pšenica, pečen, rž in oves 10 din., seno 5 din. po 100 kg. Izvoz vseh teh predmetov, izvzemši pšenico, je za enkrat radi potreb za vojsko prepovedan. Živa rogata živina in bik čez 400 kg 150 din., do 400 kg 100 din. Živina do 300 kg 80 din., v zaklanem stanju 50 din. Svinje čez 120 kg 200 din., 50—120 kg 80, zaklane 50 din. Konji in kobile belgijske in nordijske pasme več kot 3 leta stari 400 din., žrebec iste pasme do 3 let 200 din., konji, kobile in žrebički drugih pasem 250 din. Konji za klanje 50 din. Zaklani konji carine prosti. (Klati pa se smejo le pod nadzorstvom državnega živinozdravnika, če niso za drugo rabo). Slanina 60 din. Živa in zaklana goveja živina, perutnina in mesni produkti se smejo izvažati le po železnici in na parobrodih preko onih postaj, na katerih poslujejo drž. živinozdravniki, ki izvoz nadzorujejo in vpišejo rezultat pregleda v carinsko deklaracijo. Dalje se bo plačevala izvozna carina na jajca 100, na volno 250, na kožo 100, na krpe in volnene odpadke 250, na staro železo 100, na star baker 150, na oglje 10 din. Za izvoz premoga je potrebno posebno dovoljenje. Les se zamore svobodno izvažati, izvzemši hrastove hlode.

Izvozna carina ali doklade na direktne davke? Ker se je pokazala najna potreba, da se ukine vse, kar ovira naš izvoz, če hočemo pomagati naši valuti na noge, je finančni odbor na svoji seji razpravljal o načrtu fin. min. dr. Kumanudija, ki predvideva splošno ali delno ukinjenje izvozne carine za večje število predmetov, na mesto katere naj bi stopila doklada na direktne davke, ki naj bi nadomestila dohodke eventualno ukinjene izvozne carine. — Finančni minister predlaga namreč uvedbo splošne davčne doklade na vse neposredne davke, izvzemši invalidni davek, dohodnino in osebni davek. Ta davčna doklada naj bi veljala za eno leto nazaj. Doklada naj bi se določila sledeče: na davke do 100 din. 15 odst. doklade, do 400 din. 20 odst., do 2000 30 odst., do 5000 34 odst., do 10.000 37 odst., do 20.000 39 odst., do 50.000 41 odst., do 100.000 46 odst., do 200.000 49 odst., preko 200.000 dinarjev pa 50 odstotkov doklade. — Ker je večina protestirala

proti temu načrtu posebno, da se pobira doklada za eno leto nazaj, je bilo sklepanje odloženo, da se da možnost posameznim klubom, da zavzamejo svoje stališče.

Nerednosti na carinarnici v Bitolju. Po preiskavi, ki so trajale en mesec, je komisija generalne direkcije carin iz Beograda dognala, da je bila država vsled nerednosti, ki so se vršile na Bitoljski carinarnici, težko oškodovana. Preiskava še ni končana in vse podrobnosti še niso priobčene, vendar je gotovo, da sta v aferi najbolj udeležena revizor in špediter, kateremu je generalna direkcija carin pred nekaj meseci radi nepoštenosti prepovedala izvrševanje poslov.

Davki.

Protest proti vojnemu davku. Trgovski gremij v Mariboru je v soglasju z vsemi obrtnimi zadrugami odposlal v Beograd 7 članov, ki so finančnemu ministru predložili, kako krivično se nalaga tukajšnjim pridobitnim krogom neizmerni vojni davek za l. 1919. Deputacija je vodil gosp. dr. Serbec, odvetnik in zastopnik trgovstva in obrtništva. P. tom posredovanja g. dr. Serbeca so bili odposlanci še dopoldan sprejeti pri ministru Kukovecu, ki jim je obljubil potrebno pomoč in podporo, tako da so isti dan popoldan bili sprejeti pri finančnem ministru, kjer so predložili svoje težnje. Gosp. finančni minister je bil začetkoma radi pritožb popornoma izenačen, kajti po informacijah, katere je dobil in po poročilih raznih listov je bil vedno mnenja, da je Slovenija ena najbogatejših dežel in da so vsi trgovci in obrtniki milijonarji. Ko pa je deputacija gosp. finančnemu ministru dokazala, da temu ni tako, in ko so mu gospodje še predložili dokaze posameznih slučajev krivične obdačbe, je obljubil, da ukoji ukrene potrebno, da se plačilni na logi podaljšajo za nekaj mesecev in da bode vse slučaje natančno preiskal uradnik, katerega odpošlje v to svrhu v Maribor. Zagotovil je tudi, da se bodo davčne komisije takoj sestavile. Namignilo se je ob enem tudi našim delegatom, da so si tega visokega obdačenja trgovci in obrtniki sami krivi, ker niso nikdar skupno nastopili in ker nimajo v vladi niti enega zastopnika. Treba je torej, če mi pridobitni sloji hočemo, da nas davčni vijak polom drugih, nam nasprotnih organizacij ne uniči, da se vendar enkrat strnemo v močno skupino in organizacijo. Treba nam je na vsak način močnega edinstva v gospodarskem oziru, da bomo kaj dosegli. Uspeh, katerega je mariborska deputacija to pot pri finančnem ministru dosegla, bode gotovo dovoljen, tembolj, ako storijo isto tudi pridobitni sloji v drugih krajih celo Slovenije.

Promet.

»Orient« mednarodna trgovsko-spedijska in skladišna delniška družba v Mariboru. — Osnovana se je »Orient«, mednarodna trgovsko-industrijska in skladišna delniška družba s sedežem v Mariboru, ki se bo pečala s spediicijo in transportnimi posli vsake vrste po suhem in po vodi v tu in inozemstvu, s carinjenjem z lastnim osebjem ter izvrševanjem tozadevne kontrole, vskladiščenjem vsakovrstnega blaga in v ostvom tranzitnih in javnih skladišč, in kasom povzetij na blagu ležečih bremen in drugih obveznosti za lasten in tuj račun, izvedbo raznovrstnega reklamacijskega postopanja za lasten in tuj račun, itd. Družba bo vzdrževala v vseh važnih trgovskih centrih lastne podružnice in primerna skladišča, v inozemstvu pa bo zastopana potom prvovrstnih in solidnih spedijskih družb. Osnovna delniška glavica 4.000.000 K je razdeljena na 10.000 delnic po 400 K. To podjetje bo velike važnosti za razvoj naše trgovine in sploh za razvoj in napredek našega prometa.

Pokvarjene lokomotive. Minister za promet je sklenil, da se mora izvršiti pravilo večjega števila lokomotiv, ki se za zboljšanje prometa nujno rabijo.

Nova ugodnost v čekovnem prometu. Do sedaj se je moglo plačevati v čekovnem prometu samo s položnicami, katere je moral dati lastnik čekovnega računa. Ker se čisto zgodi, da hočejo stranke vpslati zneske na kak račun, pa nimajo pri roki položnice, glaseče se

na dotični čekovni račun, je ravnateljstvo ček. zavoda v Zagrebu obskrbevalo poštno urado na Hrvaškem in v Slavoniji s položnicami in blanco. Take položnice si vsakdo more nabaviti pri poštni ček. uradu (sedaj pri glavnem in kolidorskem uradu v Zagrebu, pri uradih Osijek, Karlovac, Belovar, Gospić, Ogulin, Varaždin, Brod in Sisek) komad po 5 para. Na tej položnici mora stranka napisati točno in čtivo naslov (ime, tvrdko) lastnika in številko čekovnega računa. Pri navedenih poštnih uradih so strankam na razpolago natančni naslovi lastnikov računov in številke računov. Piše naj se jasno, ker se sicer ovira t.č. knjiženje. Pri tu ne navedenih večjih uradih na Hrvaškem in v Vojvodini bo ta ugodnost vpeljana takoj, ko se pokaže, če stvar odgovarja svrhi. Upamo, da se ta ugodnost vpelje kmalu tudi v Sloveniji.

Kmetijstvo.

Žetev tobaka bo v naši državi posebno dobra. Pričakuje se, da nam letošnje leto prinese 13 milijonov kg tobaka. Od tega odpade na Srbijo z Macedonijo 6 milijonov, na Bosno in Hercegovino 4 milijone, na Vojvodino 2 milijona, na Dalmacijo 1 milijon kg. Za domačo potrebo zadostuje 10 milijonov kg, zato t.č. do ostali 3 milijoni kg za izvoz.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Električni pogoni železnične proge. Takoj po vojni se je državna železnica poprijela dela za izpremembo pogona železnic po električni sili. Izprememba se je že izvršila na 500 km dolgi progi in stem se je prihranilo 200.000 ton premoga. (Št. 3941.)

Unanje brodarstvo napreduje znamenito, osobito v omrežju nižine Po-a. V zadnjih dneh se je dovršila brodarška proga od Po-a do Mletačke lagune. Začetko je novo delo okoli vodne proge Milano-Venecija, ki bo za ladje od 1000 ton. Grade se še nove proge na raznih krajih, urejajo se vsakovrstne naprave in vse to z silno naglico.

Vnanja trgovina Francije 1. 1920. Trgovinsko ministrstvo v Beogradu je poslalo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani poročilo našega konzulata v Marselju o vnanji trgovini Francije 1. 1920. Interesentom, ki se za to zanimajo, je poročilo na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. (Št. 3737.)

Poročila Urada Ljubljanskega Velikega Semnja.

Inozemskim obiskovalcem Ljubljanskega velikega semnja izdajajo viza za prihod v Ljubljano vsi naši konzulati. Viza bodo veljavna 20 dni in se bodo izdajala vsem osebam, ki se izkažejo z legitimacijo in odznakom za Ljubljanski veliki semanj in ki se bavijo z trgovino, industrijo ali poljedelstvom. Ministrstvo za zunanje zadeve bo sporazumno z ministrstvom trgovine in industrije obvestilo naša predstavništva v inozemstvu, da se bo posetnikom omogočil čim lažji prihod na sejm.

Razstavnji odsek Ljubljanskega velikega semnja je na svoji seji dne 3. avgusta t. l. definitivno določil prostore za posamezne razstavljalce. Podjetja, ki so se prijavila k udeležbi bo Sejmski urad te dni obvestil, kje so jim dodeljeni prostori.

Dobava, prodaja.

Dobava 90.000 kg kalijevega salitra. Uprava smodnišnice v Kamniku je razpisala dobavo gornje količine kalijevega salitra potom licitacije za termin 15. julija t. l. Ker niso odgovarjale vložitve ponudbe predpisom, je razpisana nova

licitacija in je vložiti ponudbe najkasneje do 10. avgusta t. l. za isto blago in pod istimi pogoji, ki so na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici. Zbornica ima na razpolago prepisov pogojev, ki bi jih mogla izročiti interesentom.

Prodaja hmelja, vina, kazeina in sladkorja. Ravnateljstvo državnega imetja »Belje«, Lak (Baranja) ima za prodajo na zalogi 140 q hmelja, 160 q kazeina, 3000 hl starega vilanjskega vina in 60 vagonov kristalnega sladkorja. Interesentje se naj obračajo neposredno na goričmenovano ravnateljstvo.

Nabava elektrotehničnega materiala. V pisarni Tehničnega Skladišča Vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu se bo vršila 18. t. m. velika ofertna licitacija raznega elektrotehničnega materiala, potrebnih kovin in kemikalij. Interesenti najdejo podrobnejše podatke v št. 169 »Službenih Novin«, ki so v upravnishvu lista na vpogled.

Nabava koles. 23. avgusta ob 11. uri dopoldne se bo vršila v ekonomskem oddelku min. za pošto in brzojav v Beogradu druga ofertna licitacija za nabavo 80 komadov koles pod istimi pogoji, kot je bila razpisana prva nabava.

Razno.

Začasni zakon o proračunskih dvajstihinah za mesece junij, julij, avgust, september, oktober, november in december 1. 1921. priobčuje Uradni list deželne vlade za Slovenijo, št. 90 z dne 2. avgusta t. l.

Poročilo o hmelju.

Zatec, 30. 7. 1921 (uradno poročilo Zveze hmelj. društev). Po natančnem pregledu hmelj. nasadov zamoremo sledeče poročati: V obče se stanje ni poslabšalo, vendar se nahaja v razvoju kobul velika razlika. Medtem ko se najdejo v Goldbachlalu že precej velike kobile, je v drugih okoliših stanje cvetja isto, kakor pred 14 dnevi. Drugoleten hmelj in zaostali nasadi bodo brez pridelka. V suhih legah se je pojavil solnčni palež v taki meri, da so listi čez polovico drogov orumeneli in da odpadajo. Solnčni palež pa se ne sme zamenjati z bakrenim paležem. Uši so povsod zginile. Dne 27. t. m. smo imeli nevihto z dežjem, vendar v nezadostni množici; pač pa je nevihta mnogo žičnih nasadov prevrgla in veliko škodo naredila. Imamo tropično vročino. Letina je odvrnena od vremena; zadostna množina dežja jo zna povečati, vročina pa zmanjšati. Dne 29. in 30. t. m. smo imeli zopet nevihto, pa malo mokrote in zopetno škodo po žičnih nasadih. Cena od 3200—3250 č. K za 50 kg. — Konečno razpoloženje zelo čvrsto, cene rasteče.

Borza.

4. avgusta

Zagreb, devize: Berlin 216 do 216.50, Milan 748 do 752, London izplačilo 635 do 637, ček 632 do 634, Newyork kabel 176.25 do 177.75, ček 174 do 175, Pariz 1350 do 1354, Praga 221 do 222.50, Švica 2915 do 2930, Dunaj 17.35 do 17.50, Budimpešta 44 do 44.50, valute: dolar 173 do 173.75, avstrijske krone 18 do 18.50, rublji 18.50 do 20, češke krone 225, 20 K v zlatu 620, franki 1345, napoleoni 595, do 597, marke 215 do 218, lire 747 do 750. **Jadranska banka** 1850. **Ljub. kreditna banka** 800 do 820. **Narodna banka** 500.

Underwood

najboljši ameriški pisalni
stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabljive stekl. plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20—20

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
 Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

ODPREMNO PODJETJE
STEVO TONČIČ : MARIBOR

Oddelek za razpošiljanje poštnih paketov.

GG. TRGOVCI

Poštne pakete iz inozemstva dobite v 8 dneh zara-
rinjene na odredeno mesto, ako iste oddaste na naslov
STEVO TONČIČ : MARIBOR

 (Za pakete nemškega izvora je paziti na obstoječe
 carinske odredbe. — Tozadevne informacije brez-
 plačno na razpolago. — Postrežba hitra in točna.
 Za čim večje posluževanje te vrste odprave prosi
 s posebnim spoštovanjem

STEVO TONČIČ : MARIBOR

Telefon 230 in 330. — Brzjavi: Tonspedit.

 Piramidni
 muho-
 lovec
UNIO

Zajamčen uspeh!

Najstarejša tvornica muholovcev
»Unio-Werke«, Deutsch Wagram
p. Wien-u.Glavni zastopnik in zaloga
za Jugoslavijo:**ANTON HAAS**

MARIBOR, Gregorčičeva 10.

Takošnja dobava,
po pošti ali brzovozno.
lv. Krenčan, Ljubljana

 trgovina pletenin, norim-
 berškega in galanterij-
 skega blaga na veliko

se nahaja na 12—1

Mestnem trgu števil. 20.

Ign. Žargi = „Pri nizki ceni“

Ljubljana, Sv. Petra c. 3.

 Trgovina z drobnim, pletenim in modnim
 blagom ter raznim perilom in kravata-
 mi na debelo in drobno.

 Velika izbira potrebščin za
 krojače in šivilje.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

 tovarniška zaloga
 šivalnih strojev

 igel in posameznih delov za vse sisteme
 šivalnih strojev in koles, olje ter potreb-
 ščine za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje
 ter galanterijo na drobno in debelo.

Cene nizke!

Postrežba točna!

Erjavac & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

 trgovina z železnino
 in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

 preje Hammerschmidt (Mühlseisen)
 nasproti Križanske cerkve.
Najceneje in dobro kupite
bencin

petrolej

strojno olje

tovot-mast

karbolinej

kolomaz

 pri Dravogradski rafi-
 neriji mineralnega olja

MARIBOR.

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mestnega Doma“

 Obrestuje najugodnejše loge na knjižice in v tekočem
 računu. — Izvršuje se bančne poste najkulantneje.

Vplačana delniška glavnica K 30,000.000.

Telefon št. 567. — Čekovni račun št. 12.200.

Jedilno orodje

 vsake vrste, kakor žlic, vilic, nožev,
 zajemalk (Schöpfer) in druge kuhinjske
 posode iz aluminija ter

svinčene plombe

dobavlja v vsaki množini

Tvornica „Cinal“,

Celje.

 Novoustanovljena lastna gal-
 vanizacijska naprava

 sprejema po nizkih cenah vse pred-
 mete v ponikanje, pobakrenje in po-
 medenje. Ista prevzame tudi vsa vli-
 valna dela iz aluminija, cinka in medi
 (Messing).

Kupuje stare kovine

po najvišjih cenah.

Večja usnjarna,

 z vodno silo, dobrim
 strojem za česlo in
 sodom za strojenje (Gerbfass), sodom za
 pranje (Waschfass), električno razsvetljavo,
 vse novo, izdeluje tedensko
 preko 200 komadov teletin, **Išče kupca.**
 Poizve se v upravnistvu Trgovskega Lista.
Prvi in edini slovenski zavarovalni
zavod
Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani.

Sprejema:

1. Vsa požarna zavarovanja.
2. Življenjska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Najugodnejši pogoji.

Amerikanski dnevnik

 za knjigovodstvo se zopet dobi pri
 Upravištvu Trgovskega lista.

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 15.

 Šivalni stroji in
 stroji za pletenje

 Izborna konstrukcija in
 elegantna izvedba iz to-
 varne v Lincu.

Ustanovljena leta 1867.

Vrezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko. Začasno znižane cene.

KOLESA iz prvih tovarov: Dürkopp,
 Styria, Waffelrad.

Razširjajte Trgovski list!

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

 ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke
 in deklice ter posebno izbilo najnovejših

 damskih modelov. **Franjo Cerar,** tovarna
 slamniov.

Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

 Različne torbice (cekarje), različna stojala za
 cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se
 sprejemajo različni stari klobuki in slamniki
 v Ljubljani pri tvrdki Kovačević in Tršan,
 Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto.

Na debelo in drobno najceneje kupite

 trgovski in kancelijski
 gladek, črtan, kariran
 in kvadriran, pisarni
 v mapah in škatljah,
 ubran (Krepp), svileni,
 klosetni in ovojni
 razne zvezke za srednje in višje šole,
 raznovrstne kuverte in razglednice,
 čipke za stelaže ozke in v polah, kredo,
 peresa, svinčnike, radirke ter razne
 druge pisarniške in šolske potreb-
 ščine pri

L. PEVALER, LJUBLJANA,
 Židovska ulica 4.

Eksportna
in importna d. d.
v Zagrebu.
Oddelek žitaric.

...

 Podružnice: Beograd, Sušak, Split.
 Brzjavi: Impex. Telefon št. 16-36.

...

 Vzdržuje stalno skladišče:
 vseh vrst žitaric, zemeljskih
 pridelkov in mlinskih
 proizvodov.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

 LJUBLJANA
 Šelenburgova ul. 1

 Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in
 Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20,000.000 K. — Rezerve okrog 6,000.000 K.

Brzjavi: naslov: ESKOMPTNA. — Telefon Interurb. št. 146.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

 Denarne vloge. — Nakup in prodaja: efektov, deviz,
 valut. — Eskompt menic, faktur, terjatev. — Akreditivi.
 Borza.

Sprejema vloge
na hranilne knjižice
žiro in druge vloge
po najugodnejših
pogojih.

Jadranska banka

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor,
Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Trst, Wien,
Zadar, Zagreb.

Izvršuje vse bančne
posle po najugod-
nejših pogojih.

Poslovne zveze z vsemi večjimi
kralji v tu- in inozemstvu.

Podpisana tvrdka priporoča:

**Pravi malinovec, ci-
tronov sok** z raf. slad-
korjem vkuhan po najnižji
dnevni ceni.

Rum kompoz, za izdelo-
vanje fason ruma; liker esenci:
**carski hrušovec, kim-
ljevec in rosolia.**

Istotako so na razpolago ex-
trakti za brezalkoholne pijače:
malinov in citronov!

Potnik Srečko,
tvornica sad. sokov,
esenc in ekstraktov.
Ljubljana
Meteljkova ulica
(blizu Belgijske vojašnice).

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič

Ljubljana

priporoča

špecerijsko, koloni-
jalno blago in vsako-
vrstno žganje.

Konkurenčne cene — točna postrežba!

Brzjavlj: GRELIČ.

Telefon interurb. štev. 246.

— Zahtevajte cenike! —

Edina razprodaja vseh vrst

**specijalnega
mavca - gipsa**

za celo kraljevino SHS.

Tvornic: Stanz, Kindberg, Sem-
merring, Schottwien, Puchberg,
Ausewiesen etc., nudi po najnižji
ceni iz svojih zalog:

Ljubljana, Osijek, Novi Sad, Zemun

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Dular & Fabiani

veletrgovina
manufakture

Ljubljana, skladišče Balkan.

Priporoča svojo bogato zalogo
po najnižjih cenah.

Samo na debelo.

I. C. MAYER

LJUBLJANA

Ustanovlj. 1834.

MANUFAKTURA

62,10-10

EN GROS

EN DETAIL

Medić, Rakovec & Zankl,

prej:
**A. Zankl
sinovi.**

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavlj: Meraki Ljubljana.

Telefon: 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste
barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno
olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in
mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

»MERAKL«. Lak za pode. »MERAKL«. Linoleum lak za pode.

»MERAKL«. Emajlni lak. »MERAKL«. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Na debelo:

Kava,

čaj, kakao,

sardine, olje, vinski

kis, bobinjski in trapistov-

ski sir, salami, šunka in sla-

nina, ljutomersko stekle-

nično vino letnik 1917,

Rogaška

Slatina.

T. MENCINGER

Ljubljana, Resljeva cesta 3.

CARO IN JELINEK

mednarodna prometna d. d.

Sisak. Telefon
Sušak. 1566.

ZAGREB.

Brzjavlj: Maribor.
Carolinek. Jesenice.

CARO & JELINEK, A. G., WIEN I.
DEUTSCHMEISTERPLATZ 4.

Berlin, Praga, Trst, Bratislava, Breslava, Buchs, Dečín, Eger, Halbstadt,
v Č. Hamburg, Karlove Vary, Innsbruck, Passau, Podmokli, Tyn N/V.

V zvezi z

DANZAS & CO., Aktiengesellschaft

Basel, Zürich, Genf, Buchs, St. Gallen, Paris, Lyon, Milano, Strassburg,
Mülhausen, London, Mannheim, Frankfurt a/M., Stuttgart, Mainz.

Priporočajo svoj skupni

REDNI SPECIJALNI PROMET

iz in v Švico, Francijo, Italijo, Belgijo, Anglijo in Nemčijo.

Posebna organizacija za promet z jajci, perutnino, suhimi slivami, pekmezom i. t. d.

KASTELIC IN DRUG

trgovina s papirjem na veliko

LJUBLJANA

Miklošičeva cesta št. 6/1.

priporočajo od svoje zaloge:

Trgovski, fini in srednje fini

pisarniški, dokumentni in

srednje fini koncept, barvan

(Kouleur) in tiskovni papir,

karton za dopisnice, pivnik.

Celulozni, Havana (za mast)

in ravadni omočni papir. Pi-

semski papir v kartonih in

mapah, ter zavitke. Lepenke

belo in ružavo.

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Frančiškanska ulica 4

MANUFAKTURNA
blagovnica na debelo